

گزارش بانک مرکزی از چهره اقتصاد کشور

در 3 ماهه سوم پارسال جمعیت کشور 75/2 میلیون نفر، نرخ رشد جمعیت 1/3 درصد، نرخ بیکاری 11/2 درصد و نرخ رشد نقدینگی 20/4 درصد بود.

در 3 ماهه سوم پارسال جمعیت کشور 75/2 میلیون نفر، نرخ رشد جمعیت 1/3 درصد، نرخ بیکاری 11/2 درصد و نرخ رشد نقدینگی 20/4 درصد بود.

سرویس اقتصادی- آخرین گزارش شاخص‌های کلان اقتصادی کشور شامل درآمدها، هزینه‌ها، قیمت تولید، دارایی‌های دولت، سرمایه‌گذاری در بخش‌های مهم اقتصادی و... از سوی بانک مرکزی منتشر شد.

به گزارش خبرنگار اقتصادی اطلاعات روابط عمومی بانک مرکزی هفتادمین نماگر اقتصادی ویژه سه ماهه سوم سال 91 را منتشر کرد.

در سیمای کلی اقتصاد کشور در سه ماهه سوم پارسال، جمعیت کشور 75/2 میلیون نفر اعلام شد. که شامل 53/7 میلیون نفر شهرنشین و 21/5 میلیون نفر روستانشین و بقیه غیرساکن بوده است. همچنین نرخ رشد جمعیت 1/3 درصد، تراکم جمعیت 45/6 نفر در کیلومتر مربع، جمعیت فعال 24 میلیون نفر، نرخ بیکاری 11/2 درصد شامل نرخ بیکاری شهری 12/5 درصد و روستایی 8 درصد، نرخ بیکاری زنان 17/7 درصد و مردان 9/8 درصد، برای جوانان 15 تا 24 ساله 25/8 درصد و برای جوانان 15 تا 29 ساله 23 درصد بوده است.

براساس این نماگر اقتصادی، نرخ رشد نقدینگی در سه ماهه سوم پارسال 20/4 درصد، نرخ رشد پول 5/5 درصد و شبه پول 25/7 درصد شده ضمن آنکه رشد تولید ناخالص داخلی به منفی 5/4 درصد با احتساب نفت و 2/4 درصد بدون نفت رسیده است.

نماگر اقتصادی بانک مرکزی همچنین به ارائه آمارهای اقتصادی سالهای 87 تا اواخر سال 91 پرداخته که مهمترین آنها چنین است: میزان تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری در سال 87 معادل 3 میلیون و 378 هزار و 724 میلیارد ریال بوده که در سال بعد از مرز 3 میلیون و 562 هزار و 289 میلیارد ریال گذشته و در سال 89 هم از 4 میلیون و 304 هزار و 264 میلیارد ریال عبور کرده و در سال 90 به حدود 6 میلیون و 104 هزار و 868 میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال به رقم یک میلیون و 705 هزار و 104 میلیارد ریال رسیده است.

از سوی دیگر میزان تولید ناخالص داخلی کشور بدون احتساب نفت در سال 87 با رشد 74/8 درصدی به رقم 2 میلیون و 528 هزار و 82 میلیارد ریال، در سال بعد با افزایش 79/5 درصدی به 2 میلیون و 833 هزار و 7 میلیارد ریال، در سال 89 با رشد 77/3 درصدی به مرز 3 میلیون و 326 هزار و 466 میلیارد ریال، در سال 90 با افزایش 72/7 درصدی به رقم 4 میلیون و 441 هزار و 247 میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال با رشد 83 درصدی به رقم یک میلیون و 414 هزار و 602 میلیارد ریال رسید.

گفتنی است در این دوره، ارزش افزوده بخش صنعت با رشد 25/2 درصدی در سال 87 به رقم 850/6 هزار میلیارد ریال، در سال 88 با افزایش 20/5 درصدی به 729/2 هزار میلیارد ریال، در سال 89، با رشد 22/7 درصدی به رقم 977/7 هزار میلیارد ریال، در سال 90 با افزایش 27/3 درصدی به مرز 1663/6 هزار میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال با رشد 17 درصدی به رقم 290 هزار میلیارد ریال رسید.

همچنین ارزش افزوده بخش کشاورزی که در سال 87 با رشد 8/9 درصدی حدود 302 هزار میلیارد ریال بود، در سال بعد با رشد 10/3 درصدی به 365/9 هزار میلیارد ریال، در سال 89 با رشد 10/2 درصدی حدود 436/9 هزار میلیارد ریال، در سال 90 با رشد 8/8 درصدی معادل 534/8 هزار میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال با رشد 11/5 درصدی حدود 196/4 هزار میلیارد ریال شده بود.

اما ارزش افزوده بخش صنایع و معادن در سال 87 با رشد 18/7 درصدی حدود 632/2 هزار میلیارد ریال، سال 88 با رشد 18/4 درصدی معادل 653/7 هزار میلیارد ریال، سال 89 با افزایش 19/5 درصدی حدود 837/4 هزار میلیارد ریال، سال 90 با رشد 21/2 درصدی حدود 129/6 هزار میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال با رشد 22/4 درصد معادل 382/5 هزار میلیارد ریال شده بود.

بخش ساختمان هم به عنوان یکی دیگر از محورهای مهم بخش واقعی اقتصاد کشور مطرح است که ارزش افزوده این بخش در سال 87 با رشد 6/4 درصدی به 215/8 هزار میلیارد ریال، در سال 88 با رشد 5/9 درصدی به 201/1 هزار میلیارد ریال، در سال 89

افزایش 5/7 درصدی به 244/3 هزار میلیارد ریال، در سال 90 با رشد 5 درصدی به 302/3 هزار میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال با رشد 5/1 درصدی به رقم 87/3 هزار میلیارد رسید.

در این میان بخش خدمات در میان سایر بخش‌ها از رشد بالایی برخوردار بود، بطوریکه در سال 87 ارزش افزوده بخش خدمات با افزایش 50/1 درصدی به یک میلیون و 691 هزار و 955 میلیارد ریال، در سال 88 با رشد 53/9 درصدی به یک میلیون و 919 هزار میلیارد ریال، در سال 89 با افزایش 51/1 درصدی به 2 میلیون و 200 هزار میلیارد ریال، در سال 90 با رشد 46/3 درصدی به رقم 2 میلیون و 825 هزار میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال با رشد 52/3 درصدی به مرز 892 هزار میلیارد ریال رسید.

بخش نفت به عنوان مهمترین شاخص اقتصاد ایران در ناگر، بانک مرکزی جای خاصی دارد به طوری که میزان تولید آن در سال 87 با کاهش 2/8 درصدی به روزانه 3/9 میلیون بشکه و صادرات آن با کاهش 8/4 درصدی به روزانه 2 میلیون و 309 هزار بشکه رسید.

در سال 88 میزان تولید نفت با کاهش 9/8 درصدی به روزی 3/5 میلیون بشکه و صادرات آن با کاهش 12/3 درصدی به روزانه 2 میلیون بشکه، در سال 89 تولید با کاهش 0/6 درصدی به روزانه 3 میلیون و 536 هزار بشکه و صادرات آن با کاهش 1/1 درصدی به روزانه 2 میلیون بشکه و در سال 90 تولید نفت با رشد 2/3 درصدی به روزانه 3/6 میلیون بشکه و صادرات آن با رشد 5/3 درصدی به بالای 2/1 میلیون بشکه در روز رسید.

بخش صنعت در سال‌های اخیر بانوسان سرمایه‌گذاری مواجه بود که بر اساس اعلام بانک مرکزی در سال 87 تعداد جواز تأسیس صنعتی با 45/6 درصد کاهش به 26 هزار و 238 فقره و سرمایه‌گذاری آن با کاهش 35/4 درصدی به رقم یک میلیون و 57 هزار میلیارد ریال رسید.

در سال بعد تعداد جواز صنعتی با 49 درصد کاهش به 13 هزار و 380 فقره و با 20/9 درصد کاهش سرمایه‌گذاری حدود 836 هزار میلیارد ریال شد.

این میزان در سال 89 با رشد 18/2 درصدی جواز تأسیس صنعتی به تعداد 15 هزار و 813 فقره و رشد 4/3 درصد سرمایه‌گذاری به میزان 872 هزار میلیارد ریال مواجه بود که این میزان در سال 90 با رشد 0/4 درصدی 15 هزار و 872 جواز تأسیس صنعتی مواجه اما میزان سرمایه‌گذاری آن با کاهش 6/9 درصدی از مرز 812 هزار میلیارد ریال گذشت.

در سه ماهه سوم پارسال هم 3409 فقره جواز صنعتی با رشد 7/3 درصدی مواجه بود اما میزان سرمایه‌گذاری آن با کاهش 24/2 درصدی به حدود 150 هزار میلیارد ریال رسید.

در این میان تعداد پروانه بهره‌برداری صنعتی در سال 87 با کاهش 12 درصدی و رشد 63/5 درصدی سرمایه‌گذاری به میزان 226 هزار میلیارد ریال، سال 88 با کاهش 13/3 درصدی جواز پروانه بهره‌برداری و کاهش 8/5 درصدی سرمایه‌گذاری به میزان 207 هزار ریال مواجه بود.

در سال 89 رشد 3/3 درصد صدور پروانه بهره‌برداری به تعداد 6878 فقره ثبت شد، اما میزان سرمایه‌گذاری آن‌ها با کاهش 6/1 درصدی به رقم 194/6 هزار میلیارد ریال رسید.

در سال 90 مجدداً صدور پروانه بهره‌برداری صنعتی با 6292 فقره کاهش 8/5 درصدی یافت و سرمایه‌گذاری 155/9 هزار میلیارد ریالی را ثبت کرد که با 19/9 درصد کاهش همراه بوده است.

در سه ماهه سوم پارسال هم 1026 فقره جواز بهره‌برداری صنعتی با کاهش 29/9 درصد و ثبت رشد 18/8 درصدی سرمایه‌گذاری به میزان 23 هزار و 976 میلیارد ریال مواجه شد.

در سال‌های 87 تا 91 بخش مسکن هم با نوسان زیادی مواجه شد. به طوری که تعداد پروانه‌های ساختمانی در سال 87 در تهران با کاهش 17/4 درصدی به 20 هزار و 588 فقره و در کل مناطق شهری کشور با کاهش 15/4 درصدی به 176 هزار و 683 فقره رسید.

این رشد منفی در سال 88 هم ادامه یافت و در تهران با 41/9 درصد کاهش به 11 هزار و 964 فقره و در مناطق شهری کشور با 21/1 درصد کاهش 139 هزار و 458 فقره شد.

اما این رشد منفی در سال 89 با جهش بالایی مواجه شد به طوری که تعداد پروانه‌های ساختمانی در شهر تهران با افزایش

65/2 درصدی به 19 هزار و 767 فقره و در کل شهرهای کشور با رشد 29/4 درصدی به 180 هزار و 994 فقره رسید.

این رشد در سال بعد هم تداوم یافت و در تهران با رشد 68/2 درصدی به 33 هزار و 239 فقره و در مناطق شهری کشور با رشد 5/8 درصدی به 191 هزار و 404 فقره افزایش یافت.

در سه ماهه سوم سال 91 این رشد مثبت دوباره منفی شد به طوری که در شهر تهران با کاهش 20/8 درصدی به 6047 فقره پروانه ساختمانی و در مناطق شهری کشور با کاهش 14/1 درصدی به 40 هزار و 109 فقره رسید.

میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساخت مسکن مناطق شهری کشور هم در این سال‌ها نوسان داشت.

در سال 87 میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساخت مسکن تهران با رشد 70 درصدی به 68/3 هزار میلیارد ریال و در مناطق شهری کشور با رشد 53/1 درصدی به 313/7 هزار میلیارد ریال رسید.

در سال 88 این سرمایه‌گذاری در تهران با کاهش 12/3 درصدی حدود 59/8 هزار میلیارد ریال و در مناطق شهری کشور هم با کاهش 3/3 درصدی حدود 303/3 هزار میلیارد ریال شد.

سال 89 این میزان دوباره رشد پیدا کرد و در تهران با افزایش 0/3 درصد به 60 هزار میلیارد ریال و در مناطق شهری کشور با افزایش 8 درصدی حدود 327/6 هزار میلیارد ریال شد.

این رشد در سال 90 هم تداوم یافت و در تهران با 33 درصد افزایش به 79/8 هزار میلیارد ریال و در کل مناطق شهری کشور با 23/1 درصد رشد به 403/3 هزار میلیارد ریال رسید.

اما در سه ماهه سوم سال 91 رشد شگفت‌انگیزی در تهران رخ داد و میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساخت مسکن شهر تهران با جهش 158/1 درصدی و در کل مناطق شهری کشور با رشد 70/3 درصدی همراه شد.

همچنین درآمدهای کشور شامل صادرات نفتی و کالاهای غیرنفتی در دوره 87 تا 91 نوسان زیادی داشته است.

در سال 87 حدود 86/6 میلیارد دلار نفت خام و 14/6 میلیارد دلار کالا صادر شد تا کل درآمد کشور به 101/2 میلیارد دلار برسد.

در سال 88 معادل 69/9 میلیارد دلار نفت و 18/3 میلیارد دلار کالا صادر شد تا درآمد کل کشور به 88/3 میلیارد دلار برسد که نسبت به سال قبل از آن کاهش نشان می‌دهد.

در سال 89 مجدداً درآمد کل کشور افزایش یافت و به 112/7 میلیارد دلار رسید که شامل فروش 90/1 میلیارد دلار نفت و 22/6 میلیارد دلار کالا بود.

در سال 90 بالاترین رقم درآمد کل کشور به ثبت رسید به طوری که 118/2 میلیارد دلار نفت و 26/6 میلیارد دلار کالا به فروش رسید.

در سه ماهه سوم پارسال هم 52 میلیارد دلار نفت و 21/2 میلیارد دلار کالا به فروش رسید تا درآمد کل کشور به 73/3 میلیارد دلار برسد، یکی از شاخص‌های نماگر اقتصادی بانک مرکزی مربوط به میزان بدهی‌های خارجی کشور و سررسیدهای آن است.

در سال 87 میزان بدهی خارجی کشور شامل 6 میلیارد و 599 میلیون دلار بدهی کوتاه مدت و 14 میلیارد و 903 میلیون دلار بدهی میان مدت و بلندمدت و در مجموع 21 میلیارد و 501 میلیون دلار بود.

این میزان در سال 88 به 8/7 میلیارد دلار کوتاه مدت و 12/7 میلیارد دلار میان و بلند مدت و در مجموع حدود 21/5 میلیارد دلار شد.

در سال 89 میزان بدهی رشد بسیار کمی داشت و به ترتیب به 11/6 میلیارد دلار و 11/2 میلیارد دلار و در مجموع به 22/8 میلیارد دلار رسید.

سال 90 میزان بدهی خارجی کشور کاهش پیدا کرد و به ترتیب به 8/4 میلیارد دلار در کوتاه مدت و 8/8 میلیارد دلار در میان مدت و

بلندمدت و در مجموع به 17/3 میلیارد دلار رسید.

در سه ماهه سوم پارسال بدهی‌های خارجی کشور به 1/1 میلیارد دلار و 7/3 میلیارد دلار و در مجموع 8 میلیارد و 477 میلیون دلار شده است، اما میزان سررسید بدهی‌های خارجی کشور تا سال 1395 و پس از آن به این شرح است:

سال 91 حدود 1294 میلیون دلار، سال 92 حدود 2076 میلیون دلار، سال 93 معادل 1384 میلیون دلار، سال 94 بیش از 1017 میلیون دلار و سال 95 و بعد از آن 2706 میلیون دلار.

از سویی دیگر نرخ ارز در سالهای 87 تا 91 نوسان بالایی پیدا کرد، در سال 87 نرخ ارز بین بانکی 9574 ریال و در بازار آزاد 9667 ریال بود. در سال بعد نرخ ارز بین بانکی 9920 ریال و در بازار آزاد 9979 ریال شد.

در سال 89 نرخ ارز بین بانکی 10 هزار و 339 ریال شد و در بازار آزاد هم به 10 هزار و 601 ریال رسید و در سال 90 هم این نرخ برای بین بانکی 10 هزار و 964 ریال و برای بازار آزاد 13 هزار و 568 ریال شد.

اما در سه ماهه سوم سال 91 این ارقام با یکدیگر فاصله زیادی پیدا کردند به طوری که نرخ ارز بین بانکی به 12 هزار و 260 ریال و در بازار آزاد به 29 هزار و 543 ریال رسید.

از طرف دیگر میزان نقدینگی که در سال 87 با رشد 15/9 درصدی به 190 هزار و 136 میلیارد تومان رسیده بود، در سال بعد با افزایش 23/9 درصدی از مرز 235 هزار میلیارد تومان گذشت و با ادامه رشد 25/2 درصدی آن در سال 89 به حدود 295 هزار میلیارد تومان و در سال 90 هم با رشد 21/1 درصدی به حدود 357 هزار میلیارد تومان و نهایتاً در سه ماهه سوم پارسال با افزایش 20/4 درصدی به بالای 430 هزار میلیارد تومان رسید.

در این میان میزان تولید اسکناس و مسکوک که در سال 87 با رشد عجیب 132/3 درصدی به رقم 207 هزار و 346 میلیارد ریال رسیده بود، یک سال بعد با افزایش 15 درصدی به 238/4 هزار میلیارد ریال، در سال 89 با رشد 39 درصدی به 331/3 هزار میلیارد ریال، در سال 90 با رشد 2/1 درصدی به رقم 338/4 هزار میلیارد ریال و در سه ماهه سوم پارسال هم به رقم 363/7 هزار میلیارد ریال رسید که رشد 7/5 درصدی را نشان می‌دهد.

طبق گزارش بانک مرکزی کل درآمد دولت در سال 88 با رشد 23 درصدی از مرز 466 و نیم هزار میلیارد ریال گذشت، اما در سال 89 با کاهش 17/6 درصدی به 384/2 هزار میلیارد ریال رسید. اما در سال 90 مجدداً افزایش یافت و با رشد 41/7 درصدی به 544/4 هزار میلیارد ریال رسید، اما در سه ماهه سوم پارسال مجدداً کاهش 7/7 درصدی یافت و به 118/5 هزار میلیارد ریال رسید.

گفتنی است بخشی از درآمد دولت مربوط به اخذ مالیات است که میزان آن در سال 88 با رشد 25/1 درصدی به بالای 300 هزار میلیارد ریال رسید. این میزان در سال بعد با کاهش 5/2 درصدی حدود 284/5 هزار میلیارد ریال شد، اما در سال 90 مجدداً رشد 26/3 درصدی پیدا کرد و بالای 359/4 هزار میلیارد ریال شد که مجدداً در سه ماهه سوم پارسال کاهش 11/8 درصدی را شاهد بوده و به بیش از 90 هزار میلیارد ریال رسید.

گفتنی است در این دوره پرداخت‌های جاری دولت هم نوسان داشته به طوری که میزان آن در سال 88 با 1/9 درصد رشد به 593/7 هزار میلیارد ریال، در سال بعد با رشد 11 درصدی به 659/3 هزار میلیارد ریال و در سال 90 هم با جهش 33/1 درصدی به 877/7 هزار میلیارد ریال رسید اما در سه ماهه سوم پارسال کاهش 9/4 درصدی پیدا کرد و به حدود 223/2 هزار میلیارد ریال رسید.

تراز عملیاتی درآمد و هزینه دولت نشان می‌دهد که در سال‌های فوق این تراز همواره منفی بوده چنانچه در سال 88 منفی 127/2 هزار میلیارد ریال، سال 89 منفی 275 هزار میلیارد ریال، سال 90 منفی 333/2 هزار میلیارد ریال و سه ماهه سوم سال 91 منفی 83 هزار و 115 میلیارد ریال شده است.